

การศึกษาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นหญิง
ในจังหวัดนครพนม

The Study of Unwanted Teenage Pregnancies
in Nakhon Phanom Province

พัชราพร ควรรณสุ*, ปทุมทิพย์ ม่านโคกสูง*
และพรพิมล ควรรณสุ**

Phatcharaporn Kawansu*, Pathumthip Mankhonksoong*
and Pornpimon Kavansu**

* มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร [Sakon Nakhon Rajabhat University];
Corresponding author e-mail: ying_ole@hotmail.com

**มหาวิทยาลัยนครพนม [Nakhon Phanom University]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ 2) เพื่อหาแนวทางในการป้องกันแก้ไขการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิงจังหวัดนครพนม โดยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากวัยรุ่นหญิงอายุระหว่าง 10-19 ปีที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ โดยการสนทนาแบบกลุ่ม จำนวน 24 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกในรายที่ยินยอมให้ข้อมูลเชิงลึกอีก 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ 1) สถานภาพของครอบครัว 2) ความรู้เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ซึ่งวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ไม่ทราบความหมายที่ถูกต้อง แต่ทุกคนมีความรู้และสามารถบอกวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ได้ สาเหตุของการท้องส่วนใหญ่มาจากการคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอ 3)ทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ พบว่ามีมุมมองที่ไม่ดีต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร แต่มีความอยากรู้อยากลอง การมีแฟนและเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติ 4) พฤติกรรมเสี่ยง เช่น เที่ยวกลางคืน แนวทางในการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิงมีดังนี้ 1) ปรับหลักสูตรและเนื้อหาวิชาเพศศึกษาให้เหมาะสม เข้าใจง่าย เริ่มสอนให้เร็วขึ้น 2) ปรับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ โครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐให้ทั่วถึง 3) เพิ่มความถี่ของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลที่เข้ามาให้ความรู้และปรับรูปแบบการให้ความรู้เป็นแบบกลุ่มย่อย แยกหญิงชาย 4) จัดตั้งโรงเรียนสำหรับวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ และมีพื้นที่ที่เป็นสัดส่วนสำหรับวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ในโรงพยาบาล

คำสำคัญ : วัยรุ่น; หญิงตั้งครรภ์; นครพนม

Abstract

The purpose of this qualitative research was 1) to study the elements related to unwanted teenage pregnancies 2) to study the recommendations for the resolution in Nakhon Phanom Province. The data was collected from unwanted pregnancies who ages between 10 - 19 years old, 24 persons, using focusing group discussion and 9 persons in-depth interviews individually. Data was analyzed by content analysis. The results showed that the elements related to unwanted teenage pregnancies were 1) family characteristic; 2) knowledge about sex education; almost teenage pregnancies have known sex education and contraception but they were discontinuous; 3) sex attitude; teenage pregnancies; 4) Risk behavior such as nightlife. The recommendations for the resolution were 1) the syllabus of sex education should be appropriate content and should be easy to understand and practical. 2) The project or campaign about teenage pregnancies should be promoted. 3) Hospital officer increasingly and frequently education and adjust educate and adjust the course by dividing into small group and separating between male and women 4) The government sector should establish the school for teenage pregnancies where the teenage pregnancies could be study, share experience and prepare for giving birth. Ministry of Public Health should have specific area in hospital where easily access services and consultant about pregnant..

Keywords: Teenage; Pregnancies; Nakhon Phanom

บทนำ

วัยรุ่นเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เป็นช่วงเวลาที่มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองสิ่งใหม่ๆ มีความคิดเรื่องความรักที่เพ้อฝัน มีความพึงพอใจต่อเพศตรงข้าม มีพัฒนาการและความต้องการทางเพศ และเริ่มมีเพศสัมพันธ์ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันที่รวดเร็ว ซึ่ง การหล่อหลอมจากวัฒนธรรม การเอาตัวรอดในยุคสมัยวัตถุนิยมส่งผลให้วัยรุ่น สามารถเข้าถึงการสื่อสารและสื่อออนไลน์ได้อย่างง่าย การสื่อสารที่ไม่ตระหนักถึงพฤติกรรมทางเพศ ส่งผลทำให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ของวัยรุ่นทั่วโลก

องค์การอนามัยโลก ได้กำหนดมาตรฐานการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ต่อ ประชากร 1000 คน (WHO, 2002) ในประเทศไทย นับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา พบว่าการคลอดที่เกิดจากผู้หญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี มีเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนการคลอดทั้งหมด 801,737 ราย เป็นการคลอดที่เกิดจากวัยรุ่นหญิงอายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 129,451 ราย และล่าสุดในปี พ.ศ. 2558 พบในอัตรา 44.8 ต่อประชากรวัยเดียวกัน 1,000 คน (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย, 2558) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับตัวเลขการคลอดของวัยรุ่นในกลุ่มประเทศใกล้เคียง พบว่า ประเทศไทยมีอัตราการคลอดของวัยรุ่นหญิงอายุระหว่าง 15-19 ปี อยู่ในระดับสูง ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี จีน และสิงคโปร์ มีเพียง 2-6 ราย ต่อ 1,000 คน อัตราการคลอดในวัยรุ่นของประเทศไทย จัดอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาน้อย (Less developed regions) มีอัตราใกล้เคียงกับอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา ตีมอร์และหลายประเทศในลาตินอเมริกา เช่น ชิลี คอสตาริกาหรือคิวบา เป็นต้น (UNFPA State of World Population, 2013)

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเกิดจากปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกันหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็น ความยากจน การขาดโอกาสด้านการศึกษา การมีเพศสัมพันธ์จากอิทธิพลของการใช้เครื่องตี้มแอลกอฮอล์และสารเสพติด การไม่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์ การขาดความรู้และเข้าไม่ถึงวิธีการคุมกำเนิด การใช้วิธีการคุมกำเนิดที่ไม่ถูกต้อง แรงกดดันจากเพื่อนที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน การถูกล่วงละเมิดทางเพศ รวมถึงการถูกข่มขืนและถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ ความรุนแรงในครอบครัว การขาด

ความรู้และทักษะที่จะป้องกันตัวจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ การอยู่ในภาวะที่ไม่คิดว่าจะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์จึงไม่ได้ป้องกัน ไม่ได้ใช้ถุงยาง เป็นต้น (UNFPA State of Thailand Population report, 2013) และอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เรื่องเพศศึกษาเป็นสาเหตุสำคัญของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ผลการสำรวจกลุ่มวัยรุ่นในประเทศไทย จำนวน 1,000 คน ในปี พ.ศ. 2556 โดยการศึกษาปั๋งปอนด์ รักอำนวยกิจ และคณะ. (2556) พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่เห็นว่าการขาดความรู้เรื่องเพศศึกษาเป็นสาเหตุหนึ่งที่สำคัญของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (ปั๋งปอนด์ รักอำนวยกิจ และคณะ, 2556)

สถานการณ์การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในพื้นที่จังหวัดนครพนม พบมีลักษณะที่คล้ายกับภาพรวมของประเทศไทย คือ การคลอดจากวัยรุ่นหญิงที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2555 การคลอดที่เกิดจากวัยรุ่นหญิงที่อายุ 15-19 ปี จำนวน 1,334 ราย คิดเป็นร้อยละ 19 หรือร้อยละ 5 เมื่อคำนวณจากหญิงอายุ 15-19 ปี ซึ่งมีอยู่ 27,094 คน หรือคิดเป็นอัตราการคลอด 49 ราย ต่อ 1,000 คน เพิ่มขึ้นจากอัตราคลอด 30 ราย ต่อ 1,000 คน ในปี พ.ศ. 2543 และมีอัตราการเกิดลดลงเรื่อยมา ในปี พ.ศ. 2556 คือ 45.7 ราย ต่อ 1,000 คน ในปี พ.ศ. 2557 อัตรา 43.4 ราย ต่อ 1,000 คน และในปี พ.ศ. 2558 อัตรา 41.1 ราย ต่อ 1,000 คน (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย, 2558) ในปี พ.ศ. 2559 อัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 10-14 ปี คือ 1.3 ราย ต่อ 1,000 คน และอัตรา 41.1 ราย ต่อ 1,000 คน ในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี และล่าสุดในปี พ.ศ. 2560 จังหวัดนครพนมมีวัยรุ่นอายุระหว่าง 10-14 ปี จำนวน 22,227 ราย ตั้งท้องก่อนวัยอันควรจำนวนมากเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ ค่าเฉลี่ยในจำนวนวัยรุ่นสองหมื่นกว่าคนนี้ จะมีวัยรุ่นคลอดบุตร จำนวน 17 คน โดยการคำนวณจากสรุปผลประเมินการคลอดในมารดาที่อายุ 10-14 ปี ประจำปี พ.ศ. 2560 อันดับหนึ่งของอำเภอที่มารดาวัยรุ่นตั้งครรภ์และคลอดบุตรสูงสุด คือ อำเภอบ้านแพง รองลงมา คือ เรณูนคร และอันดับสาม คือ ท่าอุเทน และวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 23,610 คน คลอดบุตร จำนวน 634 คน อันดับหนึ่ง คือ อำเภอศรีสงคราม รองลงมา คือ นาทม และอันดับสาม คือ เรณูนคร นอกจากนี้ การ

ตั้งครรภ์ซ้ำในมารดาอายุ 15-19 ปี จำนวน 634 คน พบมีมารดาวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ซ้ำหรือมีบุตรคนที่สองตามมา จำนวน 106 คน อันดับหนึ่ง คือ อำเภอนาทม รองลงมาคือ ปลาปาก และอันดับสาม คือ เมืองนครพนม (สำนักงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครพนม, 2559) โดยวัยรุ่นเหล่านี้ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะชีวิต มีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งสื่อออนไลน์ที่เอื้อต่อการมีเพศสัมพันธ์ ประกอบกับความคิด ความเชื่อ ตามบริบทของพื้นที่ที่เอื้อต่อการมีคู่อุปถัมภ์และความต้องการมีบุตรเร็วเพื่อให้ครอบครัวสมบูรณ์ จากสภาพปัญหาต้นทางดังกล่าวและ ปลายทางของสถานการณ์ คือ การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่นหญิงดังกล่าวมา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประสบการณ์ การดำเนินชีวิต ความต้องการของวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และรวบรวมองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย สถานภาพของครอบครัว ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการคุมกำเนิด ทศนคติต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พฤติกรรมความเสี่ยง โดยผ่านการตอบคำถาม การให้ความหมาย ประสบการณ์การตั้งครรภ์ของวัยรุ่น การเผชิญกับการแก้ปัญหาและการจัดการกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์อย่างไร เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น และนำเอาผลการศึกษาไปเผยแพร่ให้หน่วยงานภาครัฐ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนำแนวทางไปใช้ในการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นในจังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิงจังหวัดนครพนม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative method) วิธีการเก็บข้อมูลคือการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้วิจัยจะเชิญวัยรุ่นหญิงที่ผ่านการตั้งครรภ์หรือกำลังตั้งครรภ์ จาก 3 อำเภอ วิธีการสุ่มแบบง่ายตามขนาดของอำเภอโดยการจับสลาก ได้แก่ อำเภอเมือง (ขนาดใหญ่) อำเภอโพธารมย์ (ขนาดกลาง) และ อำเภอนาทม (ขนาดเล็ก) อำเภอละ 8 คน รวมจำนวน 24 คน โดยการสุ่มตัวอย่างของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์เป็นแบบสโนว์บอลล์ (Snow ball sampling) หากในการวิเคราะห์พบว่าข้อมูลยังไม่อิ่มตัว ผู้วิจัยจะเชิญอาสาสมัครเพิ่มไปเรื่อย ๆ และ ผู้วิจัยจะเชิญอาสาสมัครวัยรุ่นหญิงในกลุ่มเดียวกันนี้ที่มีความสนใจและประสงค์ให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อ่านศึกษาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิงจังหวัดนครพนมโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

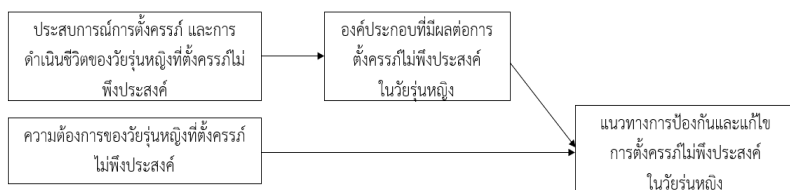
กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์พบว่าสาเหตุหลักของการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น แบ่งออกเป็น 5 ประการได้แก่ 1) บุคคล ที่เกิดจากพัฒนาการของวัยรุ่น ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา 2) ครอบครัว เกิดจากการที่บุตรถูกเลี้ยงมาจากตายายเนื่องจากพ่อแม่ไม่ทำงานต่างถิ่น (รักเกล้า มีสีล และฟ้ารุ่ง มีอุตร, 2558: 776) ซึ่งการศึกษาของ (ชมพูนุช ดอกคำใต้, 2555) พบว่าครอบครัวนั้นเป็นสถาบันแรกที่จะปลูกฝังหรือขัดเกลาพฤติกรรมที่ควรกระทำในสังคมและยังเป็นสถาบันที่ถ่ายทอดค่านิยม วัฒนธรรมที่ควรปฏิบัติหรือควรรักษาไว้ให้กับสมาชิกในครอบครัว 3) สังคมและสื่อ เกิดจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปเนื่องจากมีการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อโดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตเกิดพฤติกรรมการเล่นแบบในเรื่องเพศและการมีเพศสัมพันธ์ (ชมพูนุช ดอกคำใต้, 2555) 4) ด้านความรู้ ทักษะคิด การป้องกันการตั้งครรภ์ เกิดจากวัยรุ่นได้รับความรู้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิด ไม่คุมกำเนิดหรือการคุมกำเนิดผิดวิธี ขาดความรู้การคุมกำเนิดและมีมุมมองว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดา 5) พฤติกรรมความ

เสียง เช่นเพื่อนซึกจุงตี้มแอลกอฮอล์และนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ (มนชนก พัฒน์ คล้าย, อารี พุ่มประไพทย์ และสาโรจน์ เพชรมณี, 2559: 21) การใช้ยาเสพติด การพักอาศัยในหอพักตามลำพัง

กรอบการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาองค์ประกอบที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดนครพนม โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผ่านประสบการณ์การตั้งครรภ์ การดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และความต้องการของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ ไม่พึงประสงค์ จากนั้นนำมาประมวลเพื่อหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิง

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) วิธีการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้วิธีการทำความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์การตั้งครรภ์ การดำเนินชีวิต และองค์ประกอบที่มีผลต่อตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และ ความต้องการการช่วยเหลือของวัยรุ่นหญิงในจังหวัดนครพนม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อหาข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิง จังหวัดนครพนม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือวัยรุ่นหญิงที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี ที่ผ่านการตั้งครรภ์หรือกำลังตั้งครรภ์ จังหวัดนครพนม สุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอล (Snow ball sampling) ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างในลักษณะแบบต่อเนื่อง โดยที่ตัวอย่างแรก

จะเป็นผู้ให้คำแนะนำในการเลือกตัวอย่างถัดไป และมีการแนะนำต่อไปจนกระทั่งได้ขนาดตัวอย่างจนครบ 24 คน

เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยกำหนดการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสนทนาแบบกลุ่ม (Focus group discussion) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) แบบกึ่งโครงสร้างประกอบด้วยคำถามปลายเปิด ซึ่งแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 2) องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องการตั้งครุฑของวัยรุ่นหญิง และ 3) การดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครุฑ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยหรือผู้ช่วยนักวิจัย นัดหมายวันเวลา และสถานที่ในเก็บข้อมูล จากนั้นเดินทางไปยังพื้นที่วิจัย เพื่อชี้แจงการเข้าร่วมการวิจัย โดยอธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม และการเก็บรักษาข้อมูล สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วม จากนั้นขอความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย หลังจากนั้นจึงเริ่มสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่ยืดสาระสำคัญของประเด็นคำถามตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากนั้นทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยต้องใช้ภาษาและถ้อยคำอย่างระมัดระวังเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง โดยโครงการวิจัยนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครพนม เลขที่ 7/2561 โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ตามหลังจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ ก่อนจะเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้มีการชี้แจงรายละเอียดโครงการแก่กลุ่มตัวอย่างให้ทราบ ซึ่งมีสิทธิเข้าร่วมหรือยุติการเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจโดยไม่ส่งผลกระทบต่อใดๆ แล้วให้ลงนามให้ความยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเบื้องต้นได้แก่ ความถี่ ร้อยละ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และขยายความข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นในจังหวัดนครพนม

จากการสอบถามข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์จำนวน 24 คน พบว่า มีอายุระหว่าง 10 – 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 (8 คน) และมีอายุระหว่าง 15 – 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.67 (16 คน) โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 12 - 17 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับการศึกษาสูงสุดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การศึกษาต่ำสุด ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุขณะมีแฟนคนแรก อยู่ระหว่าง 12 – 15 ปี ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพและรายได้เป็นของตนเอง รายได้มาจากพ่อ แม่ สามี และครอบครัวสามี ส่วนใหญ่อยู่ร่วมกันกับสามี บางคนแยกกันอยู่เนื่องจากสามีไปทำงานต่างจังหวัด และบางคนไม่มีสามีอยู่ วัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ส่วนใหญ่พ่อแม่หย่าร้าง พ่อแม่ไปทำงานต่างจังหวัด อาศัยอยู่กับยาย ป้า ครอบครัวใหม่ของพ่อหรือแม่ งานอดิเรก คือ ดูหนัง ฟังเพลง ออกกำลังกาย และเล่นอินเทอร์เน็ต

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิง จากการสัมภาษณ์พบว่า มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น ดังนี้

1) ด้านความรู้เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ จากการสัมภาษณ์ความหมายของการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พบว่าไม่ทราบความหมายที่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 79.16 (18 คน) ทราบความหมาย คิดเป็นร้อยละ 20.82 (6 คน) โดยทุกคนทราบวิธีการป้องกันการตั้งครรภ์ แต่ส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรกโดยไม่ป้องกัน คิดเป็นร้อยละ 91.67 (22 คน) มีการป้องกัน คิดเป็นร้อยละ 8.33 (2 คน) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในครั้งถัดไป จะมีการป้องกันการตั้งครรภ์โดยวิธีการใช้ถุงยางอนามัย หรือยาคุมกำเนิดทั้งแบบกินและฉีด ซึ่งความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดมาจาก วิชาเพศศึกษา สื่อประชาสัมพันธ์ คลินิกเพื่อนช่วยเพื่อน และเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลที่เข้าไปให้ความรู้ที่โรงเรียน แต่ไม่ได้ตั้งใจฟังเนื่องจากเรียนรวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ทั้งโรงเรียน และบางครั้งจะถามก็ไม่กล้า อายุ เพื่อนผู้ชาย สาเหตุของการตั้งครรภ์ทั้งที่ทราบวิธีการป้องกัน เนื่องจากมีการคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอ เช่น ในขณะที่จะมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้พกถุงยางอนามัย มีการกินยาคุมกำเนิดแต่กินไม่สม่ำเสมอตามวิธีการกินยา มีการฉีดยาคุมแต่ละเลยการฉีดที่ต่อเนื่อง

“ขณะที่มีอะไรกัน ไม่มีหญิงยงอนมายัคะ เลยตั้งท้อง” (ปี นามสมมติ, 2561)

“ปกติกินยาคุมกำเนิดโดยการกินยาแต่ไม่กินมา 3 วัน” (ตาล นามสมมติ, 2561)

“หนูรู้การคุมกำเนิดแต่ตอนเรียนวิชาเพศศึกษา ก็อ่านเอาคะแนนสอบคะ ไม่ได้ใส่ใจเรื่องใช้ เพราะไม่ได้คิดว่าจะต้องใช้” (หนู่ย นามสมมติ, 2561)

“ไปฉีดยาคุมที่คลินิกพยาบาล ค่ะ แต่ลืมไปฉีดซ้ำ ไม่ได้ไปตามนัด เลยท้อง นะคะ” (เพชร นามสมมติ, 2561)

2) ด้านทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง พบว่า วัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์เป็นแบบเต็มใจ คิดเป็นร้อยละ 95.83 (23 คน) และไม่เต็มใจ คิดเป็นร้อยละ 4.17 (1 คน) และมีความพึงพอใจในการมีเพศสัมพันธ์ 100 % (24 คน) ทุกคนมีมุมมองว่าไม่ควรมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร แต่ด้วยความอยากรู้อยากลอง มองเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช่เรื่องใหญ่ เพราะเพื่อนคนอื่นก็มีแฟน มีความสัมพันธ์ทางเพศกัน ถือเป็นเรื่องปกติ การไม่มีแฟนถือเป็นเรื่องผิดวิสัยของวัยรุ่นปัจจุบัน

3) ด้านพฤติกรรมเสี่ยง_จากการสัมภาษณ์จะพบข้อมูลที่มีลักษณะ คล้ายกัน ยกตัวอย่างดังนี้

“นัดไปเที่ยวบ้านเพื่อน มีการดื่มเบียร์ พุดคุยกันซักพัก เพื่อนๆก็แยกย้ายออกไป เหลือหนูกับแฟน จึงความสัมพันธ์กันคะ” (นัน นามสมมติ, 2561)

“หนูต้องเข้าไปเรียนหนังสือในตัวจังหวัด จึงเช่าห้องพักตามลำพัง มีแฟนด้วยและแฟนชอบมาเที่ยวที่ ห้องคะ” (ปุก นามสมมติ, 2561)

“ระหว่างทางที่แฟนไปส่งขอแวะไปบ้าน ซึ่งไม่มีใครอยู่ จึงอยู่ด้วยกันสองต่อสอง จึงได้เสียกันคะ จากนั้นก็มีความสัมพันธ์กันเรื่อยๆ เวลาที่ไม่มีใครอยู่บ้าน” (จอย นามสมมติ, 2561)

“แฟนชวนดูหนังลามกในโทรศัพท์มือถือ จึงมีอารมณ์ทางเพศ ประกอบกับการอยากรู้อยากลอง จึงมีอะไรกันคะ” (จิว นามสมมติ, 2561)

การดำเนินชีวิตของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ จากการสัมภาษณ์พบว่า

เมื่อทราบว่าจะตั้งครุภัณฑ์ส่วนใหญ่ กลัว ตกใจ กังวล เนื่องจากกลัวพ่อ แม่ ผู้ปกครองทราบ แต่เมื่อบอกพ่อแม่ผู้ปกครอง แล้วก็สบายใจขึ้น เพราะจะช่วยดูแลเลี้ยงเอง แต่ความรู้สึกถัดมาคือ เครียดเรื่องเรียน เรียนหนังสือไม่จบ และ กลัวไม่มีเงินเลี้ยงดูลูก ทุกคนลาออกจากโรงเรียนทั้งที่ทราบว่าโรงเรียนอนุญาตให้เรียนต่อ แต่รู้สึกอายเพื่อน ครู และยังไม่กล้าเผชิญหน้ากับสังคมในช่วงแรก แม้กระทั่งการฝากครุภัณฑ์ที่โรงพยาบาล เป็นต้น

ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านตนเอง คิดเป็นร้อยละ 91.67 (22 คน) และอาศัยอยู่บ้านสามี 8.33 (2 คน) สามีมีอาชีพรับจ้างในพื้นที่จังหวัดนครพนม และ กรุงเทพมหานคร และส่งเงินกลับมาทุกเดือน ส่วนวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครุภัณฑ์ทำงานบ้านดูแลตนเอง รोजนคลอด หลังจากคลอดวางแผนไปทำงานหาเงินมาเลี้ยงลูก คิดเป็นร้อยละ 87.5 (21 คน) และอีก 12.5 (3 คน) วางแผนเรียนต่อหลังจากคลอดลูกแต่ขณะที่ตั้งครุภัณฑ์ทราบว่าสามารถเรียนต่อได้แต่อายเพื่อน และครู จึงไม่ไปเรียน ทุกคนทราบวิธีการดูแลตัวเองเบื้องต้น เช่น การไม่ยกของหนัก กินนม กินอาหาร การพักผ่อน และวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครุภัณฑ์ ร้อยละ 100 ที่ไม่ทราบข้อมูลของหน่วยงานราชการที่ให้ความช่วยเหลือของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครุภัณฑ์

“สามีส่งเงินมาให้เดือนละ 1000 บาทค่ะ เป็นค่าผ้าอ้อม นม แต่ไม่พอมองใช้เงินจากพ่อ แม่ และพ่อแม่สามีดูแล” (ออย นามสมมติ, 2561)

“หลังจากคลอดแล้ว 1-2 ปี ก็จะให้แม่เลี้ยงลูก แล้วเข้ากรุงเทพฯ ไปหางาน” (ปู นามสมมติ, 2561)

“เมื่อทราบว่าจะตั้งท้องก็ตกใจ รู้สึกเสียใจเนื่องจากว่าสอบติด มหาวิทยาลัยราชภัฏ สาขาสาธารณสุข แต่ไม่ได้ไปเรียน แต่ก็ยอมรับ และตั้งใจเลี้ยงลูกให้ดีค่ะ” (พลอย นามสมมติ, 2561)

“ไม่ได้ดูแลอะไรเป็นพิเศษ ระวังเรื่องการดูแลตัวเอง การยกของหนัก บำรุงก็กินนม กินอาหารให้ครบค่ะ” (สวย นามสมมติ, 2561)

“ไม่ทราบค่ะ ว่ามีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือ อยากให้หน่วยงานรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือค่ะ” (หญิง นามสมมติ, 2561)

ข้อมูลความต้องการของวัยรุ่นหญิงไม่พึงประสงค์ของจังหวัดนครพนมมีดังนี้

- 1) ต้องการเรียนต่อจนจบการศึกษา ซึ่งพบว่าวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครุภัณฑ์เลือกที่จะหยุดการ

เรียนทั้งที่ทราบว่าสามารถเรียนต่อจนคลอบคลุมได้ แต่ อายุเพื่อน และครูที่โรงเรียน รู้สึกว่าตัวเองเป็นตัวประหลาด 2) ต้องการหางานทำ มีรายได้ เพื่อนำมาเลี้ยงดูลูก แบ่งเบาภาระพ่อแม่ และสามีที่รับผิดชอบส่งเสีย 3) ต้องการได้รับการบริการทางการแพทย์โดยไม่มียอดคิดรวมทั้ง ประชาชนที่เข้าไปใช้บริการ แพทย์ และพยาบาลที่ให้บริการ 4) อยากให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือทั้งด้านการเรียนและค่าใช้จ่ายในการดูแลบุตร เนื่องจากวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ไม่ทราบถึงหน่วยงานที่สามารถขอความช่วยเหลือได้

แนวทางในการป้องกันแก้ไขการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิงจังหวัดนครพนม

จากผลการศึกษาศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นในจังหวัดนครพนม จากการสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับสภาพของครอบครัว ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการคุมกำเนิด ทักษะคิดต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พฤติกรรมความเสี่ยง การดำเนินชีวิตและความต้องการการช่วยเหลือเมื่อตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไขการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิงจังหวัดนครพนม ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) ปรับหลักสูตรและเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ควรบรรจุเพศวิถีไว้ในเรียน การ เรื่องเพศศึกษา เริ่มตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ควรเน้นในเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย เนื้อหาต้องเหมาะสม เข้าใจง่าย และจัดอบรมครูที่สอนเพศศึกษาให้มีความรอบรู้ ไม่อคติ โดยคัดเลือกครูผู้สอนเรื่องเพศศึกษา ที่มีทัศนคติที่ดี ไม่มีอคติเรื่องเพศ เปิดใจ กับเหตุการณ์ในยุคปัจจุบันและควรมีการจัดอบรมและพัฒนาคู่มือครูสอนเพศศึกษาให้มีความรู้รอบด้าน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้เป็นอย่างดี และมีการจัดอบรมทุกปี การให้ความรู้แก่นักเรียนในสถานศึกษา ไม่ควรจัดการสอนในนักเรียนกลุ่มใหญ่เกินไป เพราะเด็กมักจะไม่ค่อยสนใจ และบางคนอายุเพื่อนจึงไม่กล้าที่จะถามในสิ่งที่ตนสงสัยและอยากรู้ ต้องแยกการสอนเพศศึกษาระหว่างเพศชายและเพศหญิง เด็กวัยรุ่นหญิงไม่กล้าพูดหรือสอบถามเมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนชาย และสถานศึกษาควรมีการจัดการอบรมทักษะพ่อแม่

แม่ คุยกับลูกเรื่องเพศ อย่างเป็นทางการและมีความต่อเนื่อง สามารถช่วยให้การสอนเพศวิถีศึกษาเป็นไปอย่างรอบด้าน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว อันเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ในเด็กด้วย รวมทั้งครอบครัวต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด ให้ความรัก ความอบอุ่น ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข และควรดูแล สอดส่อง การใช้สื่อออนไลน์และการใช้โทรศัพท์เพศวิถี เป็นเรื่องปกติ เปิดเผยได้ ทุกคนสามารถเรียนรู้และยอมรับความจริงเกี่ยวกับจุดเปลี่ยนของสังคมไทยและเน้นการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

2) ปรับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ โครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐให้ทั่วถึง พร้อมทั้งควรสนับสนุนให้การฝากครรภ์และการคลอดบุตรที่เกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์เข้ารับบริการในโรงพยาบาลได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการดูแลและส่งเสริมให้วัยรุ่นหญิงมีการดูแลตนเองขณะตั้งครรภ์ที่ถูกต้อง ลดภาระค่าใช้จ่ายและเข้าถึงการบริการอื่น ๆ ได้มากขึ้น

3) เพิ่มความถี่ของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลที่จะต้องเข้ามาให้ความรู้ และปรับรูปแบบการให้ความรู้เป็นแบบกลุ่มย่อย แยกหญิงชาย โดยเข้าไปให้ความรู้ในชั่วโมงแนะแนว ทุก 1 เดือน เข้าถึงเชิงรุกในโรงเรียน ชุมชน ให้มากขึ้นโดยการประสานงานร่วมกับครูอนามัยโรงเรียน ให้การส่งเสริมและสนับสนุนคลินิกให้คำปรึกษาในโรงเรียน สนับสนุนวัสดุ-อุปกรณ์ และสื่อ ให้แก่โรงเรียน การศึกษานอกโรงเรียนและตามอัยาศัย ร่วมติดตาม ประเมินผล แก้ไขปัญหาอุปสรรคและวางแผนงานร่วมกัน เดือนละ 1 ครั้ง

4) จัดตั้งโรงเรียนสำหรับวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และไม่พร้อมที่จะกลับไปเรียนในสถานศึกษาเดิมหรือที่ต้องเดินทางไปศึกษาที่โรงเรียนอื่นที่อยู่ห่างไกลจากการดูแลของผู้ปกครองเนื่องจากอับอายหรือยังไม่ได้การยอมรับจากกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มคนจากสถานศึกษาเดิม โรงเรียนดังกล่าวนี้ จะช่วยเหลือให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่พร้อมและประสงค์จะเรียนหนังสือต่อไปเข้าพักอาศัยอยู่แบบประจำหรือสามารถเดินทางไปเรียน แบบไป เข้า- เย็น กลับ และได้เข้าเรียนเสมือนว่าได้ไปโรงเรียนตามปกติ ขณะเดียวกันยังเป็นสถานที่ในการเตรียมความพร้อมเด็กให้มีการดูแลตัวเองในขณะตั้งครรภ์ มีการเรียนเสริมเรื่องการปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ ขณะคลอดบุตร หลังคลอดบุตร และการวางแผนการใช้ชีวิตภายหลังการ

คลอด รวมถึง เป็นสถานที่ของวัยรุ่นที่จะได้พบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเผชิญกับสถานการณ์และการจัดการกับปัญหาในกลุ่มเพื่อน ๆ ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ไม่รู้สึกรู้สีกต่างกับคนอื่น ๆ ลดความกดดันจากครอบครัว ชุมชน และสังคมที่อยู่รอบข้าง ภายใต้การกำกับดูแลจากสหวิชาชีพที่หมั่นเวียนเข้าไปให้การดูแลในโรงเรียนหรือหากวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ประสงค์เรียนต่อ โรงเรียนจะต้องจัดหลักสูตรในการเรียนเสริมเกี่ยวกับการงานและอาชีพเพื่อเป็นทางเลือกให้เด็กได้เรียนและมีความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ต่อไป ในอนาคต มีการจัดให้มีวิทยากรที่เคยผ่านประสบการณ์ชีวิตตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์หรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน มาพูดคุยหรือแบ่งปันประสบการณ์ที่ได้ก้าวข้ามต่อปัญหาที่เผชิญในโรงเรียนหรือ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มวัยรุ่น เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ หรือแรงจูงใจในการใช้ชีวิตในอนาคตเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ และในโรงพยาบาลควรมีการจัดพื้นที่ ที่เป็นสัดส่วนและกำหนดพื้นที่ชัดเจนเพื่อให้วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ สามารถเข้าถึงการบริการและขอรับคำปรึกษาเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ การคุมกำเนิดและการวางแผนครอบครัว การป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ การฝากครรภ์ การปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ การคลอดบุตร การดูแลตนเองและบุตรหลังคลอด ตลอดจนการให้คำปรึกษาการวางแผนชีวิตภายหลังการคลอด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในจังหวัดนครพนม พบว่า 1) สภาพครอบครัว จากการศึกษาพบว่าพ่อแม่หย่าร้าง หรือ พ่อแม่ไปทำงานต่างถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของรักเกล้า มีคิล และฟ้ารุ่ง มีอุดร (2558: 776) หรือต้องพักอาศัยอยู่กับครอบครัวใหม่ของพ่อหรือแม่ หรือญาติ ทำให้วัยรุ่นขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดการเข้มงวด และขาดการมีแบบอย่างที่ดีเพิ่มโอกาสการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สอดคล้องกับการศึกษาของประไพศรี แสงชลินทร์, (2554: 11) ซึ่งพบว่าวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ส่วนใหญ่มีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งหรือทั้งคู่ถึงแก่กรรม หรือแยกกันอยู่และหย่าร้าง มากกว่ากลุ่มที่ไม่ตั้งครรภ์ ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู พบว่า กลุ่มที่ตั้งครรภ์มีการเลี้ยงไม่เหมาะสมคือ บ่อยละเลยและบังคับเข้มงวดกว่ากลุ่มไม่ตั้งครรภ์ และด้วยวัยรุ่นมีประสบการณ์น้อย ขาดความรู้ ความ

เข้าใจที่ถูกต้อง ในการป้องกันตนเองจึงเป็นหนึ่งในสาเหตุของการตั้งครกในขณะเรียนหนังสือและต้องออกจากโรงเรียน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว บิดา มารดาที่มีการดูแลเอาใจใส่รักใคร่ปรองดอง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีเวลา มีความผูกพันที่กระชับและมั่นคง จะทำให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัวซึ่งส่งผลให้วัยรุ่นเกิดความไว้วางใจ กล้าซักถามและหากบิดา มารดา มีความรู้ ทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับเพศศึกษาของแต่ละช่วงอายุของวัยรุ่น สามารถถ่ายทอดความรู้แก่วัยรุ่นในแต่ละวัยได้อย่างถูกต้อง จะทำให้วัยรุ่นมีเจตคติที่ดีในเรื่องเพศศึกษาและสามารถนำไปปฏิบัติในการดูแลตนเองเกี่ยวกับสุขอนามัยทางเพศได้ถูกต้อง เป็นปัจจัยด้านบวกกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของศรีสุรางค์ ดวงประเสริฐ (2551: 484) ต่อมา 2) ความรู้เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ ทราบความและวิธีการป้องกันการตั้งครกแต่ไม่ครบถ้วน มีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรกโดยไม่ป้องกันเนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ตั้งใจ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีเพศสัมพันธ์ในครั้งถัดไปก็จะมีการป้องกันบ้างแต่ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งเด็กที่มีเพศสัมพันธ์และตั้งครกอายุต่ำสุดคือ 12 ปี ซึ่งแสดงถึงการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายเร็ว เป็นสาวเร็ว บางครั้งเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือ 5 ก็มีประจำเดือนแล้วซึ่งจะยังไม่มีความรู้เรื่องการเพศและการป้องกันการตั้งครก สำหรับสาเหตุของการตั้งครกเนื่องจากการคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอ ซึ่งจากการศึกษาของมนชนก พัฒน์คล้าย, อารี พุ่มประวathy และสาโรจน์ เพชรธณี (2559: 21) พบว่าวัยรุ่นได้รับความรู้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการคุมกำเนิด ไม่คุมกำเนิดหรือการคุมกำเนิดผิดวิธี ขาดความรู้การคุมกำเนิดและมีมุมมองว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดา นอกจากนั้น ยังมีประเด็นเกี่ยวข้องกับการใช้วิธีคุมกำเนิดไม่ถูกต้อง กล่าวคือ 1) ยาเม็ดคุมกำเนิด เนื่องจากลืมกินยาหรือกินยาไม่สม่ำเสมอ ไม่ตรงเวลา เริ่มกินยาเม็ดแรกใกล้กับระยะตกไข่ ทำให้ไม่สามารถยับยั้งการตกไข่ ใช้อยู่อื่นที่ออกฤทธิ์รบกวนประสิทธิภาพหรือมีความผิดปกติในทางเดินอาหารที่ลดการดูดซึมของยา ส่งผลทำให้ระดับฮอร์โมนในเลือดไม่สม่ำเสมอ 2) ยาฉีดคุมกำเนิด เนื่องจากไม่ได้ไปฉีดตามนัดหรือลืมนัด 3) ถุงยางอนามัย ใช้ไม่ถูกต้องเนื่องจากสวมถุงยางอนามัยไม่ถึงโคนอวัยวะเพศและไม่เหลือกระเปาะที่ปลายไว้เก็บน้ำอสุจิ ใสสารหล่อลื่นที่ใช้อันตรายต่อเนื้ออวัยวะหรือถอนอวัยวะเพศไม่ทันหลังภายหลังการหลั่งน้ำอสุจิสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุภาชัย สาระจรัส (2553) ต่อมา

3) ทศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง พบว่าทุกคนมีความพึงพอใจในการมีเพศสัมพันธ์ มีความอยากรู้ อยากลอง และมองว่าการมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช่เรื่องใหญ่ เป็นเรื่องปกติสอดคล้องกับผลการศึกษาของมนชนก พัฒน์คล้าย, อารี พุ่มประไพทย์ และสาโรจน์ เพชรมณี (2559: 21) เพราะเพื่อนคนอื่นก็มีแฟนและมีความสัมพันธ์ทางเพศ คล้ายคลึงกับการศึกษาของพันธุ์ทิพย์ บุญเกื้อ (2560: 211) พบว่าวัยรุ่นมีมุมมองการมีเพื่อนชายเป็นเรื่องธรรมดา การอยากมีเพื่อนชายตามเพื่อน เพื่อให้ไม่รู้สึกน้อยหน้า การถูกเนือต้องตัวกลายเป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งวัยรุ่นมองว่าเป็นการแสดงออกถึง ความรักความรู้สึกที่ดีต่อกัน การมองว่าการอยู่กันก่อนแต่งการเป็นเรื่องธรรมดาจากปรากฏการทางสังคมที่มีให้เห็นจนรู้สึกเป็นเรื่องธรรมดา ดังนั้นทัศนคติจึงมีผลให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมเสี่ยงส่งผลต่อการตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ตามมา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมาลีวัลย์ เลิศสาคร (2557: 90) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรรภ์ไม่ พึ่งประสงค์ของสตรีวัยรุ่น ตามการรับรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัย เซนต์หลุยส์ พบว่าปัจจัยภายใน ได้แก่ ทัศนคติต่อการมี เพศสัมพันธ์ และลักษณะครอบครัว 4) พฤติกรรมเสี่ยง จากการผลการศึกษาพบว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าหอพักอยู่ตามลำพัง การดูสื่อลามกอนาจาร และ การอยู่ตามลำพัง เป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้มีเพศสัมพันธ์และตั้งครรรภ์ก่อนวัยอันควร ปัจจุบันสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปเนื่องจากการเปิดรับอิทธิพลจากสื่อโดยเฉพาะสื่อ อินเทอร์เน็ตเกิดพฤติกรรมการเล่นแบบในเรื่องเพศและการมีเพศสัมพันธ์ รวมทั้งชมพูนุช ดอกคำใต้ (2555) ที่พบว่าวัยรุ่นปัจจุบันมีโอกาเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ตได้โดยง่าย และด้วยพฤติกรรมวัยรุ่นที่อยากรู้ อยากลองจึงมีโอกาที่จะเข้าไปดูสื่อ ประเภทวัยยูอาร์มเพศ การเผยแพร่ของสื่อต่างๆมักทำให้เด็กวัยรุ่นอยากเลียนแบบ การกระทำตามที่มาลีวัลย์ เลิศสาคร (2557: 90) ได้ศึกษาไว้ หรือเพื่อนชักจูงดื่ม แอลกอฮอล์และนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ตามที่มนชนก พัฒน์คล้าย, อารี พุ่มประไพทย์ และสาโรจน์ เพชรมณี (2559: 21) ได้ศึกษาไว้ หรือผู้ที่พักหอพัก/เช่า เคยมีเพศสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่พักอยู่กับบิดา มารดาเพราะทำให้วัยรุ่นรู้สึกสะดวกต่อการมีเพศสัมพันธ์ ทั้งในแบบชั่วคราวหรือการอยู่ด้วยกันฉันทามีภรรยา ตามที่ประไพศรี แสงชลินทร์, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์ (2554: 11) ซึ่งได้ศึกษาไว้

ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยการมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงจะส่งผลทำให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นได้

จากการศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นหญิงจังหวัดนครพนม ประกอบไปด้วย 4 เรื่องดังนี้ 1) ประเด็นเพศศึกษา การสอนหรือการให้ความรู้ด้านเพศศึกษา ที่ต้องเน้นรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เนื้อหาอย่างต่อเนื่อง เข้าใจ ไม่มีอคติทางเพศ หรือการกีดกันระหว่างเพศหญิงชาย หรือระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ ให้เป็นการสอนหรือการแนะนำที่ความเข้าใจง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงสอดคล้องกับการศึกษาของพันธู์พิทย์ บุญเกื้อ (2560: 212) และการปรับให้มีหลักสูตรเพศศึกษาเร็วขึ้นตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ควรเน้นในเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย 2) ประเด็นการป้องกัน ครอบครัวจะต้องคอยดูแลบุตรหลานใกล้ชิด ให้ความรักความอบอุ่น สอดส่องพฤติกรรมผิดปกติ และคอยเป็นที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลที่เข้ามาให้ความรู้ในโรงเรียนและปรับรูปแบบการให้ความรู้เป็นแบบกลุ่มย่อย แยกหญิงชาย ปรับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ โครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐให้ทั่วถึง 3) ประเด็นการศึกษา การจัดตั้งโรงเรียนสำหรับวัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ จัดให้มีวิทยากรที่เคยผ่านประสบการณ์ชีวิตตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ มาพูดคุยหรือแบ่งปันประสบการณ์ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มวัยรุ่น เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ 4) ประเด็นการดูแลทางด้านสุขภาพ มีการจัดพื้นที่ในโรงพยาบาลที่เป็นสัดส่วนและกำหนดพื้นที่ชัดเจนเพื่อให้วัยรุ่นหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ สามารถเข้าถึงการบริการและขอรับคำปรึกษาได้ง่ายขึ้น ควรสนับสนุนให้การฝากครรภ์และการคลอดบุตรที่เกิดจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์เข้ารับบริการในโรงพยาบาลได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายและเข้าถึงการบริการอื่น ๆ ได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการออกแบบการศึกษาเชิงทดลองเพื่อ พัฒนาโปรแกรมการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นเน้นการป้องกันการตั้งครรภ์ระยะยาวและ ให้มีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากในการศึกษาในวัยรุ่น ส่วนใหญ่มีการคุมกำเนิดไม่สม่ำเสมอ

2. ควรศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครุฑของวัยรุ่นในมุมมองของ ผู้ปกครอง ครู องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล คนในชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆที่ต้องเข้ามาเกี่ยวข้อง

3. ควรศึกษาเหตุและปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถนำความรู้เรื่องเพศศึกษา และการคุมกำเนิดมาใช้เมื่อมีเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

ชมพูนุช ดอกคำใต้. (2555). การศึกษาประสบการณ์การตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่น เขตตำบลไม้ยา อำเภอพญาเม็งราย จังหวัดเชียงราย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์) สาขาสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยพะเยา.

ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และคณะ. (2556). แม่วัยใส: สถานการณ์และบริบทในสังคมไทย. โครงการสำรวจและศึกษาเพื่อเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมรอบที่ 1 (มิถุนายน-สิงหาคม 2556). วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.. กรุงเทพฯ:

ประไพศรี แสงชลินทร์, รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และพรนภา หอมสินธุ์. (2554). ปัจจัยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดปทุมธานี. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา. 19 (ฉบับเพิ่มเติม 1): 11-22.

พันธทิพย์ บุญแก้ว (2560) การศึกษาการตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นใน อำเภอปะทิวจังหวัดชุมพร.วารสารการพัฒนาศุภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5 (2) : 195-216.

มนชนก พัฒน์คล้าย, อารี พุ่มประไวย์ และสาโรจน์ เพชรธมณี. (2559). ประสบการณ์การตั้งครุฑ และการเลี้ยงดูบุตรของวัยรุ่นในเขตพื้นที่อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารการพัฒนาศุภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 4(1) : 21-32.

มาลีวัลย์ เลิศสารศิริ. (2557). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครุฑไม่พึงประสงค์ของสตรีวัยรุ่นตามการรับรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเซนต์หลุยส์. วารสารพยาบาลทหารบก, 15 (1): 90-98.

- รักเกล้า มีคิด และฟ้ารุ่ง มีอุตร (2558). **การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น สาเหตุและแนวทางแก้ไข กรณีศึกษาวัยรุ่น ในเขตชนบทแห่งหนึ่ง จังหวัดขอนแก่น.** การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 2 งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น.มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. (766-771).
- ศรีสุรางค์ ดวงประเสริฐ. (2551). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น จังหวัดนครนายก. **วารสารควบคุมโรค, 34(4): 484-489.**
- สุธิดา ฉายาลักษณ์. (2531). **การศึกษาสาเหตุและปัญหาของการเป็นมารดาวัยรุ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ป่วยสูติกรรมโรงพยาบาลราชวิถี (วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต).** สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการจังหวัดนครพนม. (2559). **แผนพัฒนาจังหวัดนครพนม พ.ศ. 2561-2564.** นครพนม 4 ปี : นครพนม.
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย. (2558). **สถิติการคลอดของแม่วัยรุ่นประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558.**กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุภาชัย สารจรัส. (2553). **การตั้งครรภ์ของเด็กวัยเยาว์: การศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต).** สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- UNFPA State of Thailand Population report. (2013). **แม่วัยใส ความท้าทายการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น.** สืบค้นจาก http://thailand.unfpa.org/sites/default/files/pubpdf/State%20of%20Thailand%20Population%20report%202013-MotherhoodinChildhood_th.pdf เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2561
- UNFPA State of World Population. (2013). **Motherhood in Childhood Facing the challenge of adolescent pregnancy.** New York.
- World Health Organization. (2002) **Sexual health.** สืบค้นจาก

<http://www.who.int/reproductive-health/gender/sexualhealth.html>. เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2561

Translated Thai References

- Bonkuea, P. (2017). A Study of Unwanted Teenage Pregnancies in PATHIU District. CHUMPHON Province, **Community Health Development Quarterly Khon Kean University**, 5 (2): 195-216.
- Dokkamtai, C. (2012). **A Study of Unwanted Pregnancies Experiences in Adolescents in Maiya subdistrict, Phayamengrai district, Chiang Rai Province**. Master thesis in Public Health, , University of Phayao.
- Doungprasert, S. (2013). Factors Related to Sexual Behavior of Nakhonnayok Teenagers. **Disease Control Journal**, 34(4),: 484-489.
- Lertsakornsiri, M. (2015). Factors Associated with Unwanted Adolescent Women Pregnancy in the Perceived of The First Year Students at Saint Louis College. **Journal of The Royal Thai Army Nurses**, 15 (1): 90-98.
- Meesin, R & Mee U Don, F. (2015). **Adolescence’s unwanted pregnancies “Causes and Results” A case study of rural areas in Khon Kaen Province**. 2nd National conference at Phethcabun Rajabhat University “Research for Local Development”. Phethcabun Rajabhat University (766-771).
- Nakhon Phanom Provincial Office, Strategy for Provincial Development. (2016). **Development Plan Sakon Nakhon 4 years. 2018 – 2021. Nakhon Phanom Province**. Nakhon Phanom

- Patklai, M & Pumprawai.A & Pechmane, S. (2016). Experiences of Pregnancy and Parenting of Adolescents in Kanchanadit District, Suratthani Province. **Community Health Development Quarterly Khon Kean University**, 4(1): 21-32.
- Saengchalin, P. & Srisuriyawet, R. & Homsin, P.(2011). Protection Factors of Risky Behaviors among Female Students at Secondary Schools in Pathum Thani Province.**The Journal of Faculty of Nursing Burapha University**, 19 (Additional Issue 1): 11-22.
- Sarajarat, S. (2010). **The study of causes and problems in Adolescent Mothers: obstetrician, Rajavithi Hospital**. Master thesis in Nursing Science, Mother and child Nursing, Thammasat University.